

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Amatæ rei defertor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A billi inde firi confecta deficere. Quoniam vero peculium Aegyptiorum fere omne in gregibus consistabat, unde univ[er]sa ea gens Pastores à nonnullis in opprobrium vocitati, quamquam, ut alibi diximus, sacerdotes eorum, quiq; sacro cuiuspiam initiati essent, Pastores ita abominabantur, ut ne alioquin quidem eos fas putarent, notum ex historia sacra, cum Pharae coloniam Josippi parentibus & fratribus indulgere meditarietur, non admittendos in Aegyptiorum commercia cenluit; quia Josippus industriam eorum omnem in armentis esse confessus erat, eos tamen & commode & liberaliter, opportuno feracissimoq; loco, scorsum à suorum consortio habitare iussit. Utrumq; autem, eosum Aegyptiorum per Oves & Capras exprimere moris erat.

GIS. 6. 47.

AMATÆ REI DESERTOR. CAP. XLVI.

Sed enim quæ vis herbae ejus esset in polypos, curq; hominem amata relinquere pernitem, subitoto tamen eventu aliquo abalienatum, per conizam adnotam Polypo, sacerdotes ipsi commonestrare soliti essent, in Polypi commentario inter pisces enarratum est. Exigere vero res mihi videntur, quoniam de coniza facere mentionem saepe continget, super ea loco hoc quaedam aperire, quæ apud auctores tam Græcos quam Latinos varie tradita sunt, atq; ea quidem perplexæ admodum.

Origanum herba est vulgo nota Romæ, atq; aliis univ[er]sa Italiae locis, ^{origani} Græcè, Cunila plurimum Latine dicta, quam, utpote præcipue suam, Ligures littorales Cornabulam vocant, putri, ut proverbio fertur, apu[er]issimam falsamento: nomen ab ea specie sumptum, quæ Cunila bubula appellatur. Cæterum cum permultæ ejus species ab auctoribus referantur, eademq; variis cognominibus appellatur, diligentiori cura ad Medicos delegata, satis nos habituri sumus, si Cunilam bubulam eam acceperimus, quæ Origani species est, quam à testudine cum eam Viperam ederet, ad incolumitatem carpi dicit Aristoteles, & ab eo Plutarchus. Apud Plinium legas, contra Serpentes privatim in vino bibi, quæ Cunila bubula appellatur. Apud Aristotelem, Ciconiæ cum vulvis acceperit (cas enim cum Serpentibus assidue dimicare cogitum) Origanum plagæ imponunt. Theodoros Gaza, vir accuratissimus, Origanum libenter Cunilam vocat, alicubi Pulicarem, quia pulices necat, stratis supposita, strataq; sub lecticis. Cunilam hanc nostratam Saturejam à rusticis vocari tradit lib. 10. Columella. Horam testimonia fuerunt adducenda, quia sunt nonnulli, qui Cunilam

Origani Græcis Cunila, an- pla descriptio, ejus q; virtutes.

Ita & Dioscor. lib. 3. c. 28.

Cornabulam eandem & Origanum esse pertinacius negant. Addam & illud, cum inter tres præcipuas Origani species Onites connumeretur, doctissimos ætate nostra viros de hac non parum dubitare, eamq; sibi incognitam ingenue profiteri. Nostri Bellunenses agrestem quandam Origani speciem vulgo provenientem, caule, foliis, & floribus grandioribus, odore tantum non usquequaq; suavis, sed vultore, Pulegium a sininum vocant, quæ nimirum Cunila bubula est, quæ in Liguribus Cornabula, & eodem apud nos usu, quo apud Ligures, falsamenti insperfa. Putarim vero Onitis vocabulum à ^{origani} Onite, qui A sinus est, commodissime deductum. De Formicis vero nostræ hujus odore fugatis, experimentum ipse feci, quod ad biduū post insperionem efficaciter successit, ut locū omnino desererent. Ne vero cuiuspiam mirum adeo videatur, gramini huic eam inesse vim, Ambrosius herbam quandam memorat, Gillam appellatam, cujus folia turtur nidis suis excluso fetu superjaciatur, eoque pacto pullus à Luporum incurfu depraedationeq; tutetur: Lupus enim folium ejusmodi usq; ad fugam abhorret. Leopardus vero allium ita sibi lentit abominabile atq; contrarium, ut si quis eo locum, ubi ille morari sit solitus, confecerit, exilire cogatur, & aufugere. Alianus 1. de Animal

Lupi Gillam herba fugantur. Leopardus allio.

Dnaturæ scribit, Noctuas à Ciconiis suo nido procul summoveri, platanis eo foliis importatis, quorum contactum Noctuae ferre nequeant, ex eo in torporem dilabentes, Ciconiasq; ita pullorum suorum incolumitati prospicere, quibus assidue Noctua inimicabiliter insidiantur: de quarum alium inimicitis suo loco dictum. Neq; vero Ciconia tantum, Turturesve, aut Testudines medellam sibi nanciscuntur naturæ ductu, verum etiam & Canes, & Sues, & ex brutis pleraq; alia. Canes quidem cum Fellis vitio laborant, gramen illud suum depalcuntur. Sues si cephalalgia erucientur, fluviates Canecos in vestigant. Mustela rutam, si venenatum quid comederint, carpunt. Angues marathro lippientes oculos depurgant. Hujusce rei quænam sit causa non otiose quaritur à quibusdam: quippe cum animalia hæc neq; talia didicerint ab aliis, neq; quidem doceri potuerint, cur ita

Canes, Sues, Angues natura ductu remedia sibi propria comparant.

norint quæ suis sint ægritudinibus utilia. Putant igitur accidere, quemadmodum favi odore solo Apes ad sese alliciunt, & cadavera Vultures, vel procul absentes, sic etiam Cancris Sues illicent, Origanum Testudines, Ursam Formicæ, de qua suo loco diximus, id vero nulla ratione fieri, neque quod sensus & facultatis ejus, qua vel intelligere vel cognoscere queant, participes habeamus, commentiq; sunt corporum constaturas, diceret Plinius, in causam adducere, quæ hujusmodi appetitus in animalibus concitent, quæ humorum mutatione varios, dum laborant, appetant vel accant, vel dulcedines, vel alias, uti ului venerit, qualitates, fieriq; plerumq; id importune, ac præter morem, & indecenter: id quod in mulieribus præcipue videre est, quædam prægnantes sunt, & Lipides, de terram, & sordes alias, & humanam interdum carnem appetunt ad vescendum: quod superstitiosus annis in Insabria accidit, ubi matrona quædam nobilis, cum oculos in coloni sui torosiores mulcos, qui de coxendicibus protuberabant, injecisset, tanta arrepta est aviditate carnis ejus fructum gustandi, ut nisi compos fieret, defecturam se profiteretur, aut abortum facturam: quo metu conjux ejus commotus maxima mercede cum colono convenit, ut abscindi sibi mulculi partem pareretur, ne patrona sua exanimaretur: ille pretii lenocinio ductus, conditionem accepit, succilamq; est fructum, modicoq; insperfo sale prunis tostum quo illa devorato in eolumis quam primum evasit. Quocirca Medici cum in effrænatas hujusmodi appetentias incidunt, quæ salubria, quæ minus, noville debent: nam aliquid hujusmodi fere graviter decumbentibus accidere interdum solet. Scribit Mænesitheus medicus in pneumoniæ principio, quendam qui cape concupierat, evasisse: quendam vero qui ficus appetierat, periisse: propterea quod appetitio corporis, qualitas vero tracturaq; ipsa, ut quæq; est, morbis obsequitur. Ex quo manifestum esse autumant, fetas quoque, cum in perniciosas & lethales ægritudines inciderint, non alia de causa in hujusmodi appetentias ferri, quam ob naturæ ipsius (utur Lucretiano vocabulo) composituras, quæ illas ad ea sponte incitent, quæ salutis futura videantur. In hunc modum disputant hi, qui nihil aliud brutis animalibus concessum volunt, quam sentire & pasci. Antiquiores tamen Philosophi pleriq; bruta etiam in mentis intelligentiæ participatum admittunt, quorum nos argumenta validiora alibi, & in Elephantis & Formicæ commentariis recitavimus. His vero hic contenti, quæ ad veterum hieroglyphica facere videantur, prosequamur.

Mirum de muliere gravida.

Appetentiarum eventus.

DE HELIOTROPIO ET SELENOTROPIO,
TERRENORUM CUM COELESTIBUS TEMPERATURA. CAP. XLVII.

Quod si cognationem, consensumve, aut temperaturam, quam inferioris natura istius res cum celestibus habent, in finis quippe suprema, & suprenis infima, occultis quibusdam virtutibus colligata esse ostendere voluissent, nullo evidentiori signo, proprioque hieroglyphico id experire consueverunt, quam cum herbas duas, Solisquam & Lunisquam figurassent. Licet vero nihil ad Lunam vertitur. Sunt vero & alii flores tam arborum quam herbarum, qui hoc imitari videntur, sed his duobus nulli manifestius. Proin Ægyptii eandem rerum omnium rationem esse contendebant, ut intellectu alia, ut ratione alia, alia natura, alia sentu superioribus devincerentur, & sanæ quæq; concordiam affectarentur.

Plin. li. 22. c. 21. De lunisquam nihil constat.

Plin. lib. 13. c. 14. Rusticorum clepsydra. Necnon à Plin. li. 18. c. 14. Plin. ibid.

DE LUPINO. CAP. XLVIII.

Trahit similis quodammodo natura, ut Heliotropio Lupinum subjeciam: nam id quoque ad Solis cultum vertitur.

HORÆ. CAP. XLIX.

Per ejus autem figuram temporis dimensio, vel horæ hieroglyphice significantur: quæ quidem ab eo surculo tam manifeste distinguuntur, ut agricolæ peritiores diurnas horas, seræ etiam nubiloso ex ejus motu conversioneque deprehendant. Traditum ab Apulejo lib. de Re rustica.

SCIS